

Прогноз
фітосанітарного стану розвитку й поширення шкідників і хвороб та
рекомендації щодо захисту сільськогосподарських рослин
у господарствах Сумської області
у вересні 2020 року

Багатоїдні шкідники

Стебловий (кукурудзяний) метелик у вересні продовжує завдавати шкоди посівам кукурудзи та іншим товстостеблим культурам. Надалі шкідник пересуватиметься у нижню частину стебла.

Для обмеження чисельності стеблового метелика необхідно проводити агротехнічні прийоми: своєчасне збирання кукурудзи у стислі строки з низьким зрізом рослин, якісне подрібнення рослинних решток із послідуною глибокою оранкою.

Також продовжуватимуть завдавати шкоди гусениці **підгризаючих совок** (озима, оклична, іпсилон, інші) другого покоління на озимих, овочевих, багаторічних травах та інших культурах.

Ефективно захищають посіви від совок агротехнічними прийомами: оптимальні строки сівби, культивація парових попередників. За появи осередків з чисельністю вище порогової (2-3 екз./м²) проводять захисні заходи рекомендованими препаратами, які дозволені офіційним виданням «Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні 2018 р.».

Кращі результати дають обробки у вечірні години, коли гусінь живиться на рослинах.

Гусениці **листогризучих совок** (капустяної, совки – гамми, городньої, люцернової, гречаної, ін.) повсюди завдаватимуть шкоди овочевим, просапним культурам, багаторічним травам та завершуватимуть свій розвиток.

На неугіддях, пасовищах, крайових смугах окремих посівів просапних, овочевих культур прохочитиме спарювання та відкладання яєць (ворочки) **саранових** (стадних – італійського пруса, нестадних видів – кобилок, коників), після чого відмиратимуть, чим і завершиться річний цикл розвитку саранових.

Під час спарювання та відкладання яєць слід продовжувати нагляд за поведінкою фітофагів для прийняття своєчасних заходів обмеження чисельності та прогнозування розвитку їх у наступному році. На ділянках з високою чисельністю ворочків необхідно провести глибоку оранку з обертанням глиби і боронуванням.

Закінчуватимуть свій розвиток гусениці **лучного метелика другого покоління**, заповзатимуть у ґрунт, сплітатимуть кокони та лялькуватимуться. За умов масового зосередження лялечок в ґрунті необхідно проводити заорювання стацій.

Повсюди після збирання врожаю зернових і оранки, на полях створяться несприятливі умови існування для **мишоподібних гризунів**. Це змусить їх переселятися на узбіччя шляхів та надалі – на сходи озимих культур.

За розвитком і поширенням мишоподібних гризунів слід проводити постійні спостереження важливою складовою в обмеженні чисельності і шкідливості гризунів є профілактичні заходи: знищення бур'янів, своєчасне і без втрат збирання врожаю, знищення гризунів у місцях їх резервації з метою недопущення розселення в посіви с/г культур. За наявності 3-5 і більше живих колоній на гектар необхідно використовувати зернові принади рекомендовані «Переліком пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

Зернові, зернобобові культури та багаторічні трави

Хлібна жужелиця (турун). Проходитиме подальший розвиток шкідника. За достатньої зволоженості ґрунту відкладатиме яйця. Відроджуватимуться личинки, які живитимуться і розвиватимуться спочатку на падалиці зернових культур, злакових бур'янах. В подальшому мігруватимуть на сходи озимої пшениці, розміщеної після стерньових попередників. Одна самка жужелиці може відкласти 50-70, макс. до 270 яєць. За посушливої погоди плодючість самок різко знижується.

Для запобігання пошкодження озимої пшениці жужелицею необхідно дотримуватись сівозміни, виключити повторні посіви озимини. В разі сівби після колосових попередників провести обов'язкову передпосівну обробку насіння дозволеними препаратами інсектицидної дії.

Підгризаючі совки (озима), злакові мухи (шведські, гессенська), цикадки в вересні місяці продовжуватимуть розвиватимуться на сходах падалиці та злакових бур'янах, а згодом на сходах озимини. Ретельна підготовка ґрунту під культуру (впровадження волого- і енергозберігаючих технологій, оптимальна система удобрення, ін.) та вищезазначені заходи зменшують шкідливість комах.

Насіння пшениці цьогорічного врожаю уражене збудниками **альтернarioзу, фузаріозу, септоріозу, бактеріозу, оливкової плісені, сажки, гельмінтоспоріозу, борошністої роси** тому в передпосівний період необхідно проводити обов'язкове протруювання кондиційного посівного матеріалу озимих колосових після встановлення через фітоекспертизу домінуючої інфекції й вибору ефективного протруйника. Насіння можна протруювати як завчасно (за 2-3 тижні), так і безпосередньо перед сівбою. Завчасне протруювання особливо ефективно для захисту рослин від сажкових хвороб.

Повсюди в посівах кукурудзи розвиватимуться **багатоїдні шкідники – листогризучі совки, стебловий (кукурудзяний) метелик, злакові попелиці, цикадки, хлібні блішки, трипси.** Із хвороб, за умов випадання дощів, поширюватимуться **летуча і пухирчата сажки, гельмінтоспоріоз, фузаріоз.**

У зібраному зерні **гороху** продовжиться розвиток **горохового зерноїда.** Знешкодження комахи після сушіння-сортування досягається фумігацією до виходу жука з горошин, використовуючи дозволени препарати.

Технічні культури

У посівах **соняшнику** за умов вологої та прохолодної погоди поширюватимуться хвороби, зокрема, **біла та сіра гнилі, пероноспороз, фомоз, іржа, аскохітоз, септоріоз.**

Сходи озимого ріпаку пошкоджуватимуть **хрестоцвіті блішки** та **ріпаковий пильщик**, також за сприятливих погодних умов посівам можуть завдати шкоди **совки та білянки.**

Перший заступник начальника

Євген ЛАЗОРЕНКО

Наталія Хілько
77-90-25